

**Előterjesztés Bajna Község Önkormányzata Képviselő-testületének
2021. szeptember 29-én tartandó ülésére**

**A szociális ellátások helyi szabályairól szóló
...../2021. (XI.29.) önkormányzati rendelet, felülvizsgálatáról**

Tisztelt Képviselő-testület!

A Miniszterelnökség Területi Közigazgatásért Felelős Helyettes Államtitkára TKF-1/2016/1/.2020 számú utasításában ellenőrzési munkatervi feladatként jelölte meg a helyi önkormányzatok szociális gyermekvédelmi tárgyú rendeleteinek a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) rendelkezéseire figyelemmel történő törvényességi felülvizsgálatát.

A Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztálya a KE/3/163-4/2021. iktatószámú szakmai segítségnyújtás és intézkedés kérés tárgyú levelében tájékoztatta a megyei önkormányzatait arról, hogy a rendeletek során megállapították, hogy azok sok esetben nincsenek összhangban az Szt. és a Gyvt. rendelkezéseivel. Az alábbiakban részletesen bemutatott jogsértésekre tekintettel kérte a főosztály az önkormányzatokat, hogy az e tárgyban alkotott valamennyi önkormányzati rendeletet vizsgálja felül és a feltárt jogsértéseket orvosolja 2021. szeptember 30. napjáig.

Leggyakrabban előforduló jogsértések:

- a) A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § () bekezdéssel ellentétes rendeleti szabályozások:
- a települési támogatást csak megemlíti, de a feltételét nem határozza meg;
 - a pénzbeli támogatás nyújtásának mérlegelési feltételeit nem határozza meg;
 - olyan pénzbeli ellátást sorol fel a pénzbeli ellátások között, melyet már nem biztosít;
 - a jogosultsági feltételeket nem határozza meg;
 - olyan jogintézmény elnevezését használja, melyet az Szt. nem ismer (pl szociális információ szolgáltatás);
 - a rendelet alapján ellátási szerződés útján látja el a személyes gondoskodást nyújtó ellátáshoz kapcsolódó feladatokat, holott ténylegesen társulási megállapodás útján látja el a feladatot;
 - nem létező társulásra hivatkozik;
 - nem azzal szerződött, akit megjelölt a rendelet házi segítségnyújtásra;
 - aktív korúak ellátását szabályozza;
 - nincs meghatározva, hogy jövedelemnyilatkozatként/igazolásként mit kell becsatolni;
 - nem megfelelő a polgármesteri hivatal elnevezése;

- étkeztetést települési támogatásként kezeli.

b) Elektronikus ügyintézés a rendelet kizárja, amely ellentétes az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 8. §-ával.

c) Hatálynál szűkíti az Szt. 3. §-át.

d) A rászorultsági elvet nem érvényesíti a települési támogatásként nyújtott támogatások esetében.

e) Az Szt. 4. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a jövedelem fogalom nettó jövedelmet jelent. Emiatt a rendeletekben jogsértő, ha „nettó jövedelem” fogalmat használ a helyi rendelet.

f) A helyi rendeletben az Szt. 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján meg kell jelölni azt a szervet, ahol a pénzbeli ellátás iránti kérelmet be kell nyújtani. E rendelkezés ellenére az önkormányzati rendelet nem jelöli meg a kérelem benyújtásának helyét.

g) A Jat. 5. § (5) bekezdés értelmében: „Ha a felhatalmazás jogosultja a helyi önkormányzat képviselő-testülete, társulás esetén - ha a társulási megállapodásban meghatározott feladat- és hatáskör a felhatalmazás tárgyának szabályozására kiterjed - az önkormányzati rendelet megalkotására a társulási megállapodásban kijelölt, ennek hiányában a társulás székhelye szerinti helyi önkormányzat képviselő-testülete jogosult. Az önkormányzati rendelet megalkotásához a társulásban részt vevő helyi önkormányzat képviselő-testületének hozzájárulása szükséges.”

A társulásban részt vevő önkormányzatok hozzájárulása esetén a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009.(XII.14.) IRM rendelet (a továbbiakban: Jszt.) 52. § (4) bekezdés értelmében az önkormányzati rendelet bevezető részében meg kell jelölni, ha az önkormányzati rendeletet a társulásban résztvevő helyi önkormányzat képviselő-testületének hozzájárulásával alkotják meg. Ennek értelmében, a rendeletben a társulást alkotó tagönkormányzatok hozzájárulásáról a rendelet bevezető részében rendelkezni kell, ez nem minden esetben történt meg. Meg kell határozni továbbá minden önkormányzat esetében azt, hogy milyen módon és intézménnyel látja el az Szt. szerinti feladatait (pl. társulás által fenntartott intézmény útján).

h) Több rendelet rögzíti az ellátás szünetelését, holott az Szt. ezt a jogintézményt nem ismeri.

i) Az Szt. 100. §-a a megszűnés fogalmát, az Szt. 101. § (1) bekezdés a felmondás fogalmát használja. Helytelen az a szóhasználat, amikor az intézményi jogviszony a halál beálltával megszüntetésre kerül. Az Szt. 100. §-a alapján a megszűnik fogalom használandó.

j) Hatósági ellenőrzés során feltárt hiányosságok jelzése ellenére van olyan önkormányzat is, mely az ellátást határozattal szünteti meg.

k) Az Szt. 20. § (2) bekezdése meghatározza a nyilvántartás adatait. A rendelet mellékletében található kérelem ehhez képest többletadatot tartalmaz, amikor tartalmazza a személy személyi igazolvány számát, nyugdíjas törzsszámát. Ez a szabályozás felhatalmazás hiányában jogséértő. A legközelebbi hozzátartozó fogalom alkalmazása sem áll összhangban a jogszabállyal, mivel a jogszabály a megnevezett hozzátartozót nevesíti (Szt. 20. § (2) bekezdés e) pont).

l) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet (a továbbiakban: SzCsM rendelet) 25/A. §-a alapján házi segítségnyújtás esetén csak az ott meghatározott szolgáltatási elemek vehetőek igénybe (személyi gondozás, szociális segítség). Nem áll összhangban a házigondozó fogalom az SzCsM rendelet 2. mellékletében használt elnevezéssel: gondozó, ápoló.

m) Az Szt. 92. § (2) bekezdés b) pont nem került szabályozásra. A kérelem benyújtásának módját a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI. 24.) SZCSM rendelet 3. § (1) bekezdése szabályozza oly módon, hogy a szociális ellátásokat szóban vagy írásban kell kérelmezni. A rendeletekben nem ezt a jogszabályi rendelkezést kell megismételni, hanem azt, hogy helyileg hol, kihez, milyen módon (pl. személyesen), mikor kell benyújtani a kérelmet, milyen igazolásokat kell csatolni, ezen kívül lehetősége van a képviselő-testületnek arra, hogy a helyi rendeletben a szociális ellátás igénybevételéhez formanyomtatvány kitöltését írja elő.

n) Az Szt. 92. § (2) bekezdés c)-d) pontban foglaltak nem kerültek szabályozásra. Az Szt. 7. § (1) bekezdése értelmében „A települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak átmeneti segílyt, étkezést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteteti.” Az Szt. értelmében tehát életveszély vagy testi épséget veszélyeztető helyzetekben az önkormányzat bizonyos ellátási formákat hatáskörére és illetékességére tekintet nélkül köteles biztosítani a rászorulóknak számára. Példaként említhető a hajléktalan-ellátás, amelynek szabályait a rendeletben kell konkretizálni (pl. hajléktalanság, vagy a saját otthonában való ellátatlanság esetén az Szt. 7. § (1) bekezdés alapján a rászorulókról kell gondoskodni az önkormányzatnak, ha a gondoskodás hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteteti). Az ezzel kapcsolatos eljárást szabályozhatja az önkormányzat rendelete (pl. hogyan kell eljárni, mit kell tenni stb.).

o) Az Szt. 92. § (2) bekezdés e) pont nem került szabályozásra. Az Szt. 101. § (2) bekezdés értelmében felmondásnak akkor van helye, ha:
„a) az ellátott másik intézményben történő elhelyezése indokolt vagy további intézményi elhelyezése nem indokolt,
b) az ellátott a házirendet súlyosan megsérti,
c) az ellátott, a törvényes képviselője vagy a térítési díjat megfizető személy térítéssidj-fizetési kötelezettségének - a 102. § szerint - nem tesz eleget,
d) az ellátott jogosultsága megszűnik.”

A rendeletben ezen esetkörök részletszabályait szükséges meghatározni. A törvény olyan keretszabályokat tartalmaz, amelyeket az önkormányzatoknak a helyi viszonyoknak megfelelően a rendeleteikben szükséges megtölteni tartalommal. Intézményi jogviszonynak minősül az is, ha az önkormányzat nem hoz létre külön intézményt a szociális ellátás nyújtására (pl. szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás).

A b) pont esetén azt szükséges meghatározni, hogy milyen magatartási formák, tevékenységek illetve mulasztások minősülnek a házirend súlyos megsértésének. A c) pont körében szabályozható például, amikor a jogosult körülményeiben nem következik be változás, így az ellátásra továbbra is jogosult lenne, azonban azt hosszú időn át nem veszi igénybe (pl.: szociális étkeztetést nem veszi igénybe). p) Az Szt. 132. § (4) bekezdés g) pontja alapján a rendeletben meg kell határozni, hogy a pénzbeli ellátás kifizetésének, folyósításának (pl. minden hónap 10-ig házipénztárból kerül kifizetésre) szabályait, továbbá a támogatások elhasználás ellenőrzésére vonatkozó előírásokat.

Mindezek figyelembevételével került felülvizsgálatra önkormányzatunk rendelete. Kérem az előterjesztés mellékletét képező rendelet tervezet elfogadását.

Bajna, 2021. szeptember 20.

Elődné Lukács Erzsébet

jegyző